

Klubrádió Reggeli gyors Neuman G-ral 2010.12.28 tematikus jegyzetek

1) **Választások!** Nehéz téma, volt államelnök, aki az erekció és az elekcio kifejezéseket összekeverte. Itthon is volt, aki népviseletről beszélt népképviselő helyett, és szavalatszámoló bizottságot említett, lányos zavarában. De az idén április 11-én Bp-en az OVB kivételével majd mindenki betlizett a 19 órai feltétlen, kötelező urnazárás téveszméje kapcsán. 19 órakor ui. csak feltételesen van bejárat, fülke- és urnazárás. Azok, akik a szavazókörön belül vannak, még voksolhatnak, akik kívül, azok nem. Sorry, jöjjenek 4 év múlva. De ez Magyarország, itt a fordítottja sem stimmel. Ergo, ha kint van 100-150 méteres sor, mindegy miért, kinek a hibájából, de be kell engedni. Oké, de akkor nem leszünk kész 19 órára? Na és! Két elv kezd ütközni e percben: a voksolás befolyás-mentessége, s rá építve az immár egy napos kampánycsend, versus az eredmények várt nyilvánossága. Feloldhatatlan ellentmondás, de ambivalens, sőt erőszakos a sajtó, nála követelőzik a politika is, verseny van. X kitálat, Y hallgat, Z öklöt ráz. OVB: addig coki, amíg be nem fejeződik a voksolás, hiszen a befolyásolás másként, garanciálisan nem iktatható ki. De ombudsman félrebeszél, pártember sürget, követelőzik, fenyeget, mindenki másra, pl. kiszivároztatásra, egyéb híradásokra, mindenféle mentségre apellál, mutogat. Nem tudja, nem érti: a jogban a nem szabad nem egyenlő a nem lehet-tel. És a jog lényege a garancia, a kivételes helyzetekre is irányadó regula, amit határhelyzetben is be kell tartani. Mert nincs más, odaát már az anarchia volna. Lett is. Ez volt a valódi, mini fülkeforradalom, sajtó-ízű palota-forradalom, nem az, ami később jött. Konklúzió: nem az egy napos kampánycsend a hibás. Nem az OVB, és mellette- alatta sok tízezer köztisztviselő, választásnap dolgozó a ludas, habár az OVB-ét 3 hónap múlva elcsapták. Tanulság? Nem kellene népszerűsködni, újságíróknak félistent játszani, dirigálni, a publikum oltárán mást beáldozni. Bizony, itt és másutt is ütközhet két alkotmányos érdek és cél, rangsorolni kell, s ilyenkor az okozat nem előzheti meg az okot. Ok: az eredmény készen áll közlésre. Okozat: jöhet a nyilvánosság. Sajtó: van lapzárta, de nincs legitim önérdék. Nem csak az újságoké, tévéké a közérdekű info, nincs is a sajtónak rá koncessziója, monopóliuma. A médium az igazság és a publikum között, és nem előtte, pláne nem helyett van. Kampánycsend: le vele, a XXI. század Magyarországnak? Nem időszerű, nem reális, inkább a Btk. 211. §-nak kellene érvényt szerezni: e) pont bűnös befolyásolás, egyéb csalás. Nálunk: van verbális megrovás, de nincs nyomozás, a Btk-át nem vesszük komolyan. Ezernyi olyan technikai-fizikai mód van és jön, ami kinyitja a lehetőségeket: fotó a szavazatról, etc. Reagálás rá: nem úgy, hogy megy a gyeplő a lovak közé, hanem betartani a mai normát és időben lépni az újért. De a törvény által védett rend az átmenet alatt sem szünetelhet.

Facebook, és társai versus titkos voksolás: nem ua., ha valaki felrakja a saját voksát, mint ahogy a kijövetelkor kérdezett, önkéntes válasz (exitpol) sem tilos. De ugyanez közhatóságnak már tilos. Tanulság még: nem kéne piszkálni a választás jog által megszabott menetét, ha 1000 főre jó valami, 6000-re tuti, hogy rossz. Hatásvizsgálat, modellezés hol van, miért nincs? 2014? Elképzelni sem lehet milyen lesz (?) akkor a választás. Minapi nyilatkozat: külhoni magyar állampolgár is voksolhasson, pártlistára okvetlenül, egyéni választókerületre viszont ne – mondjuk ezer km-ekről? Hol itt az egyenlő értékű mandátum eleve? X,Y - itt most konkrét név következne - rendelkezik 4 ország útlevelel, köztük a magyaréval is, de nem itt él. Kérdés volt hozzá a világhálón: mind a 4 országban szavaz? Áh, dehogy, csak ott, ahol élek. A többivel nincs kapcsolat, és a szavazás nem tippelés, nem szerencsejáték. Én tenném hozzá: a szerencse forgandó. Mindazonáltal ez döntően politikai elhatározás ügye. Pro és kontra érv is volna: Erdély kontra Felvidék! 2014 igazi dilemmái ezek: választókerületi térkép, mínusz 186 képviselő, de mégis vegyes rendszer, önkormányzati vezetők hová is jussanak, lehet maxi 13 kisebbségi deputát, ám hogyan és miért, képződik vajon frakciójuk, avagy beülnek akárhová? Áll az óra, direkt pártos üzenetek vannak csupán. Ami jó, talán a II. kamara álkérdése lekerült a címlapról. Van egy rosszul működő T. Ház, kettőzzük meg, jobb lesz??

2) **Alkotmányozás!** Hét hónap alatt volt tíz alkotmánymódosítás, 89 óta pedig plusz 31?! Másutt 50 év alatt egy módosítás, jobbra kiegészítés, mint pl. az USA-ban. Az alkotmány nem olyan, mint egy papírzsepkendő: használom, majd elvetem (avagy egyszerűen zsebre vágom). Dúsított, kényszerű, ötletszerű, taktikai alkotmányozás 90 után: felemás eredménnyel, lásd népszavazási tárgykörök, önkormányzati kollektív alapjogi jelleg és más túlzásokkal. 2010 nyarától: 2 jó elem, 8 kakukktójás. Jó a M.E. beépítése és a majdani 200 fős Ház elvi ígérete. Rossz: a többi: főként az AB gatyába rázása, a lex Borkai, a jóerkölcsbe ütköző, majd azt is kinnal átfarmáló adó 98 %, etc. Parlamenti vicc: képviselő a társának, no de felesküdtünk az alkotmányra?! Jó-jó, de melyikre!? Alkotmány: a jog bibliája, a törvények, az államügyek „szentírása”. Ki az új Luther Márton itthon?

Valójában volt előzményként 4 hullám, és volna az alaptörvényre 3 fő funkció: a) alapértékek, értékrend, elvi fundamentumok, üzenetek országnak-világnak, b) hatalommegosztási SZMSZ, c) a hatalom és a polgár kapcsolata az utóbbi alapjogai mentén, lista és garanciák erre. Volna mit javítani, mindhárom metszetben. Sporthasonlattal a hatályosról: tartalmi-érdemi pontszám: 8-9-es, művészi kivitel: 3-4-es. Csiszolni kellene, leszólni, kidobni kár.

Új munkaanyag= alapanyag: kvázi a cefre, amiből jön a szabad pálinka rettenetes minősége, íze-büze. Ki írta, ki jegyzi? Nincs még szégyellős válasz se rá! Mégis: erőlködtünk, politikus vagy szakember szerkesztette. Tilos megmondani. Szerintem, mivel silány munka és dodonai fércmű, politikus alkotta. Erre rímel egy G.B Shaw idézet, és egy rossz vicc. Shaw: az eredmény földi pokol, de ez a pokol jó szándékkal van kiköveve. Ahelyett, hogy Mephisto módjára jót tennének rossz szándékkal, rosszat tesznek, jó szándékkal. A szakértői és a politikusi

megközelítés sem ugyanaz. Nem is olyan vicces szemléltetés mindkettőhöz, kérdés: szerelmeskednek-e az elhunytak? Szakértő: természetesen nem. Politikus: nem tudjuk, de az biztos, hogy szaporodnak. Ilyen rövid és homályos az új koncepció is. Bajai: a semmiből jön, nincs analízis, diagnózis, de jön rá gyáva, ki nem mondott, visszalépések sorát megnyitó terápia. Koncepció a műfaja, de pl. az államról, a jogról nincs benne XXI. századi koncepció, spekuláció van csak. Forrásai, előfutárai ismeretlenek, A LA Önök kérték, de (mind)ez a mi érdekünk? Ami jó benne, nem új, ami új benne, nem jó. Szarvashibák is: állam, nemzet nem ugyanaz, jog-kötelesség kombinációja eleve hibás, visszalépések sejtetése sorban, lebegtetések, pl. az AB-é, mini-megaalkotmány együtt (?), ám primitív produktum import-ötlet révén lebetonozódás, de csak az átvitele után abszurd megmervítés. Megoldatlanságok maradnak: pl. a 2/3, ámde vannak elnöki kompetencia rémálmok, mindenféle hozzá rendelt összefüggés híján. Szentkorona hitegetés-dédelgetés, mintha jogalany, jogforrás, vélt jogfolytonossági erő, tényező volna, holott jelkép. A publikumnak gumicsont: tölgyfás címer, II. kamara, magzati élet, megváltoztathatatlan, etc. A kellő XXI. századi európai magyar alkotmány helyén kinő egy gyenge, önérdekű, átmeneti tákolmány, párt-program szintű államcél, álom-cél valami. Mint a Nyenyi, nemzeti színű keretben. Summázatként, még mondhatják: *sőralátét méretű, bibliofil alkotmány, rovásírással*. Kár érte.

3) Média-törvények! Kulcs-ellenérvek: a sajtószabadság I. generációs szabadságjog, ergo az állam tartsa távol magát tőle, csakúgy, mint a többi szabadságjognál. Nem ő adta, el sem vitathatja, nem amortizálhatná így le. Döntő korlát volna az Alkotmány 8. §, és konzekvenciái, továbbá az AB alapjogi tesztje, ám mindezekkel szemben áll masszív erőfitogtató 170-180 oldalnyi §: agyrem. Ami törvényben volna, lehetne: a szabadságjog törvényi megjelenítése és védelme a szükségesség-arányosság együttes kritériumait betartva, s ezek által e joggyakorlás tartalmi szűrésének elvetése, ám a jog tényleges megvalósulásának plurális ösztönzése, toleráns infrastruktúrája, netán ütközése más alkotmányos értékkel és joggal, garanciák, jogvédő formák – helyesen. De itt más az optika és eredmény: fél a hatalom és korlátoz, fenyeget. Sőt: MNHH, közíg. szerv, határozata bírói út elé, de ez smafu és csapda. A bírót is köti a rossz tv., így pl. ha nincs jogszabálysértés, csak méltánytalanság, igazságtalanság, bornírt beavatkozás büntetés és megfélemlítés, akkor muszáj passzolnia még a bíróságnak is. Végső mentsvár az AB, Strasbourg és Luxemburg. Ki nem ismeri a tv-ét, és ki mit nem ismer? Válasz: az alkotmányos peremfeltételeket az alkotói, dicsérői negligálják, talán sose hallották. Közjogi alapfeltétel itt és mindenütt másutt is: ne a személyen múlték a jog vagy a büntetés, hanem intézményes garancia legyen, pont a személlyel szemben is. Cenzúra, ellenőrzés, irányítás, angolul, igen kifejező gyűjtőszóval: control. Részkérdés, hogy önkéntes vagy felsőbb, előzetes vagy utólagos. AB-elv és zsinórmérték, 90-es évek: a jog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. Csak külső korlát van, lásd pl. kommentár 596 oldal: az emberi méltósághoz, a becsülethez és a jó hírnévhez való jog védelme a korlát. Plusz: közszereplőnek többet kell túrnie, és nem ua. a tény és a vélemény.

4) OMG, Julius Caesar!? Axióma: csak 1 J.C volt, kár ma őt kopírozni. Róma, köztársaság, kacérkodás a császársággal, analógia itthonra? Itthon de jure köztársaság van, s bizonyára egy jó ideig marad is a papírforma szerint, de facto azonban már s mindinkább császári allűrökkel játszadozó félelnöki, miniszterelnöki egyeduralom formálódik.

De J.C. minden csatában élénk vörös köpenyt viselt, hogy lássa az ellenség is, itt van harcol, jöhet rá bárki nem fél. Ma nem a piros köpeny a fő hiánycikk. Még valami az ősi Rómából, ami ott megvolt itthon hiányzik, sőt szóba hozni is zsenánt: bevonul a diadalittas hadvezér, ünneplik, csodálják. Mégis, mögötte sétál egy egyszerű ember, aki figyelmezteti: a siker múlandó, a szerencse forgandó. Ki ilyen pasit nálunk a háttérben? Néma, sőt bólogató szolgák látszanak a pályán, a VIP páholyban, a nyilvános közbeszédben.

5) Foci-vébé?! Nekem már a pályában is cselezésre állt a lábam, később jó csapat gyenge kapusa voltam. Bizonyítékom van rá – íme, sajnos rádióban nem látható, legfeljebb elhíhet -, hogy én a világbajnok spanyol csapat néven nevezett, felruházott szurkolója vagyok. A fiam ajándéka ez az eredeti mez, bravúrral szerezte a messzi távolból. Az öröm oka, a spanyol kreatív foci: általa talán nem hal ki a gólra törő, szellemes játék. A null-null, a gyáva célfutball nem nyerő, e században a futball elsorvadását hozhatja. Vuvuzela: vakvágány, nem a szurkolók kegyzere. Nem lehet tőle, mellette drukkolni, a zümmögő kórus nem ért a focihoz, sőt nem is érdekli, dallama nincs, lelkesedni vele odakint, a pályán kívül is lehet, bent zavarja a meccset, a drukkolást, üzletnek nem rossz, habár még a helyiek se nyertek a vébével, vele. Írás rajta, Made in China. Friss hír, hogy nem jött be Dél-Afrika üzleti várakozása a futball-vébé kapcsán. Itthon mégis elkelne a vuvuzela, mert miatta talán nem hallanánk az alpári rigmusokat. Régi, békebeli poén: Népstadion, kettős rangadó, gyors lerészegedés a II. meccsre, ámde jött 1 Fradi-gól, rá oltári üvöltés, egy részeg eszmél, beszél, csendet kérek. Kalap, Zöllei úr erre felállva tapsolt. Már nincs Kalap úr, se telt ház as kettős meccs, helyén kalapozás van, plusz egy illúzió, hogy képes az ország eltartani kevesebb, mint 1000 profi focistát. Nem megy, késik a beismerés. Itthoni színvonal? Honi meccsen a félős focistának üres stadion közepén is klausztrófóbiája lehet. Még valami, a дума is pártos, elvárt, sumák. Valójában nem a magyar futball lett jobb nyár óta, csak a felnőtt válogatott. Lentebb sok a reménytelen lóti-fúti, egy magyar spíler néha úgy küzd, mint egy oroszlán, és sajnos, erőlködve, igyekezetet színlelve úgy is játszik. A látvány: mint amikor a csiga bedől a kanyarba.